

Een eeuw Kleiwegkwartier (5)

Het boek over het Kleiwegkwartier bevindt zich in een afrondende fase. Hoe staat het met de relatie tussen wonen en werken?

Waar mensen wonen wordt er ook gewerkt. In vroeger tijden lagen die functies dicht bij elkaar. Ook in het Kleiwegkwartier. In de agrarische tijd in de land- en tuinbouw en in de veeteelt. Er waren ook enkele smederijen en wagenmakerijen. Langs de Rotte stonden tal van molens. In het Kleiwegkwartier stonden er drie: poldermolen De Broekmolen op de plaats waar nu het gemeentehuis aan de Prins Bernhardkade staat. De eerste molen is van 1466. Hij wordt in 1588 herbouwd. In 1671 volgt nieuwbouw. Hij blijft staan tot 1881 en wordt dan vervangen door een stoommolen. Ter hoogte van de Kootsekade stond ook een molen. En op de plaats waar nu TIMS limonadefabriek is te vinden, stond van 1811 tot 1893 de zaagmolen De Eikenboom. Daar was ook de aardappelsiroopfabriek De Oranjeboom te vinden. Later kwam daar limonadefabrikant Josiah Russell, die na 1945 samenging met TIMS en uiteindelijk eigendom werd van Heineken. De scheepsbouw was en is nog steeds te vinden aan de Bergse Rechter Rottekade.

Aan het begin van de twintigste eeuw komt er veel meer industrie naar het Kleiwegkwartier. Aan de Rotte komt blikfabriek Stroman, Berger's houthandel, de Man zand en grind en het drinkwaterbedrijf. Aan de Ceintuurbaan komt onder andere de papierfabriek Van Stolk & Reese, van Weelden's kolenhandel, Van Lith carrosseriebouw, Spronk machinebouw en Industria Rotterdam. Aan de Kleiweg vestigt zich Allan in 1916. Een jaar eerder komt vijlenfabriek Watson aan de Kleiweg. Net als de Industriële Handelsvereniging of Neparofa: een papierrollenfabriek. Op de hoek van de Straatweg en Johan de Wittlaan komt Ringlever in 1902 met de fabriek van kunstsmedwerken. In 1914 komt Electrosteam aan de Elektroweg. Alle industrie is weg. Sommige bedrijven hebben het Kleiwegkwartier Industrieel erfgoed nagelaten. In de gebouwen van Van Stolk & Reese zit nu een sportschool en een klimhal. Het Elektroweg Business Centrum was het eerste gebouw van Electrosteam. De Action zit in het gebouw van Neparofa. Verder is er nog TIMS limonadefabriek, de RET remise aan de Kootsekade, de Elektrische malerij aan de Bergse Rechter Rottekade en de oude NS loods waar nu het radiomuseum in is gevestigd. Langs de randstadrail staat een oude hoppakkerij, die na de Tweede Wereldoorlog in gebruik is genomen door Albert van der Perk en waarin nu een ARBO dienst is gevestigd.

De vijlenfabriek Watson is afgebroken, net als de resterende gebouwen van Electrosteam, het drinkwaterbedrijf, de houthandel, de blikfabriek en de smid. Op deze plekken staan nu huizen.

In 2019 wordt er nog steeds gewerkt in het Kleiwegkwartier. Er zijn bijna 5300 arbeidsplaatsen in de wijk. De grootste werkgever is het Sint Franciscus Gasthuis (SFG): circa 3500. Er staan 750 ZZP'ers ingeschreven. De overige duizend arbeidsplaatsen zijn te vinden in tal van bedrijven en instellingen in de wijk. Vanaf de jaren zestig wonen we niet meer perse dichtbij ons werk. De meeste inwoners werken nu elders. En tal van mensen die in het Kleiwegkwartier werken komen van elders.

Henk Koetsveld

Werkplaats RET geopend maar nog niet klaar

Met een druk op de knop laat wethouder Judith Bokhove het eerste metrostel de nieuwbouw binnenrijden. (foto's Theo Joosten)

Op woensdag 9 januari 2019, exact twee jaar na de aanvang van de sloopwerkzaamheden, was het zo ver: de nieuwe werkplaats van de RET aan de Kleiweg werd feestelijk geopend. Nadat wethouder Judith Bokhove op een knop had gedrukt reed RET-directeur Maurice Unck de nieuwe werkplaats hal binnen in een metrotreinsetel terwijl ballonnen neerdaalden. Je kunt je amper voorstellen dat het pas twee jaar geleden is dat op deze plek de oude werkplaatsen werden neergehaald. Het meeste ging naar de sloop, maar de markante hoge hal, die vanaf het Rozenlaan viaduct gezien de blikvanger was van het historische complex, is gedomonteerd en getransporteerd naar Goes om bij de museumstoomtram aldaar een nieuw leven te beginnen.

Na twee jaren breken en bouwen staat op het terrein nu een hypermoderne werkplaats voor het onderhoud van metro's en trams. Het was in deze tijden vol marktwerking en uitbesteding een opvallende keuze van de RET om zo'n grote investering te doen in een eigen nieuw complex met alle faciliteiten om de voertuigen en de onderdelen te kunnen reviseren en schades te repareren. De RET-directeur en de wethouder benoemden het in hun toespraken duidelijk: er zitten ook grote voordelen aan het uitvoeren van deze werkzaamheden in eigen beheer, met eigen expertise en in de eigen stad. Maar dat lukt alleen in een volledig nieuwe werkplaats met de modernste voorzieningen. Modernisering van de honderd jaar oude werkplaats zou niet alleen inefficiënt geweest zijn, maar was ook fysiek onmogelijk. Omdat de nieuwste metro-treinstellen van de RET maar liefst 43 meter lang zijn pasten zij niet op de 'oude traverse', de 25 meter lange rolbrug waarmee - ingeklemd tussen de werkplaatsen en het Rozenlaanviaduct - de voertuigen van de ene naar de andere hal werden verplaatst. De nieuwe werkplaats is een kwartslag gedraaid en heeft een traverse van 46 meter lengte, die op de kop van het gebouw is gerealiseerd. Daardoor werd ook een directe aansluiting op de sporen van metrolijn E mogelijk. Voortaan rollen de metro's die onderhoud of herstel nodig hebben via een wissel bij de overweg in de Kleiweg op eigen kracht rechtstreeks het RET-terrein op. Dat betekende ook het einde van de transporten van RET-metro's over het ProRail-spoorwegnet tussen de metroremise Waalhaven en de werkplaats

Kleiweg. De aansluiting bij de Ceintuurbaan wordt opgebroken. Trams blijven als vanouds de werkplaats bereiken via de Kleiweg.

Duurzaamheid was een belangrijk thema bij het ontwerpen van de nieuwe werkplaats. De verzakte en lekkende oude hallen zijn vervangen door een moderne staalconstructie, die aan de buitenzijde bekleed is met een goed isolerende en tevens lichtdoorlatende kunststofgevel. Zo komt er zo veel mogelijk daglicht binnen, terwijl het energieverbruik vele malen lager is geworden. Bij duisternis schijnt de verlichting in het gebouw door de gevel naar buiten.

Net als in de oude werkplaats worden in het nieuwe complex niet alleen voertuigen onderhouden, maar worden ook vitale onderdelen van de trams en metro's gereviseerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om elektromotoren, tandwielkasten en remsystemen. De omstandigheden waaronder dat nu kan gebeuren zijn onvergelykbaar met de verouderde faciliteiten die hiervoor tot 2017 beschikbaar waren. Voor de tachtig tot honderd RET-medewerkers die werkzaam zijn op de locatie Kleiweg is de nieuwbouw ontegenzeggelijk een enorme verbetering. De werkplaats kreeg een nieuwe ingang voor autoverkeer in het verlengde van de Ceintuurbaan. Voetgangers en fietsers gaan gebruik maken van een ingang ter hoogte van de voetgangershelling naar het Rozenlaanviaduct. Daar is de oude traverse blijven liggen als herinnering aan de tijden van wagonfabriek Allan en de oude RET-werkplaats. Verder heeft de RET de honderdjarige geschiedenis van het complex laten vastleggen in een boek.

Veel onmisbare onderhoudsactiviteiten vonden twee jaar lang plaats op andere RET-locaties. Nu wordt er weer terugverhuisd. Want een belangrijke reden om de nieuwe werkplaats in hoog tempo te bouwen was het revisieschema van de metro's. Om te voorkomen dat sommige treinstellen niet meer mogen rijden wegens verlopen termijnen moet nog deze maand de werkplaats weer gaan draaien, ook al is het totale project nog niet afgerond. Zo zijn bijvoorbeeld de twee spuitcabines, waarin de voertuigen een nieuw glimmend jasje kunnen krijgen, nog niet opgeleverd. Ook is voor iedereen zichtbaar dat er aan

de buitenzijde nog heel wat werk moet worden verzet om het complex de aan de omwonenden beloofde fraaie uitstraling te geven.

En dan zijn er nog de tussentijds gewijzigde inzichten over de busstalling, die maken dat er op het deel van het terrein tussen de nieuwe werkplaats en de Kleiweg nog het hele jaar door bouwactiviteiten zullen plaatsvinden.

In de oorspronkelijk door de RET aan de buurt gepresenteerde plannen zou de busstalling verhuizen naar een plek bij het Franciscus, daar waar de metrotunnel de grond in gaat. Dat zou veel busbewegingen op de Kleiweg schelen. Het ziekenhuis werkte echter niet mee aan deze oplossing zodat de bussen daar blijven waar ze al sinds 1960 staan. Een nieuwe tankplaats en buswasserette zijn al in 2018 in gebruik gesteld. Bij de hoofdingang is nu een nieuw kantoorgebouw voor de busafdeling in aanbouw. Als dat binnenkort gereed is, kunnen de laatste gebouwen die nog stammen uit de tijd van wagonfabriek Allan worden afgebroken. Het busparkeerterrein

wordt in de loop van 2019 nieuw ingericht, onder meer met laadpalen voor de door de RET bestelde elektrische bussen. De in- en uitgang blijft ongeveer op de huidige plek aan de Kleiweg. De bewoners kunnen er wel op rekenen dat de elektrische bussen veel minder hoor- en ruikbaar zullen zijn.

De nieuwe werkplaats is dan wel geopend, maar het project is dus voorlopig nog niet klaar. Dit voorjaar stuurt de RET via deze *Buurtkrant* en de digitale nieuwsbrief een uitnodiging naar de omwonenden om een kijkje te komen nemen.

In 2015 kon je vanaf het Rozenlaanviaduct een niet opzienbarend mooi, maar wel markant en met de omgeving vergroeid honderd jaar oud industrieel complex zien liggen. Behoud bleek niet haalbaar, maar we zouden er een modern en met architectonische zorg voor de omgeving ontworpen gebouw voor terugkrijgen. Het zou niet eerlijk zijn nu al het resultaat te gaan afrekenen op de gelijkenis met de artist-impresions. Dus dat oordeel stellen we nog een jaartje uit.

John Krijgsman

Agenda

- Elke woensdagochtend 10.00 - 11.30 uur koffie-inloop bij de BOK voor alle buurtbewoners.
- Oranje leeszaal/bibliotheek elke dinsdag van 10.00 - 12.00 uur en elke donderdag van 15.00 - 17.00 uur Oranjekerk.
- Dinsdag 22 januari, gebiedskantoor Argonautenweg, 20.00 uur. Vergadering Gebiedscommissie Hillegersberg-Schiebroek.
- Zaterdag 26 januari, 10.00 - 16.00 uur, viering van vijftig jaar tram in Schiebroek, gratis rondritten met historische autobus en tram.
- Maandag 4 februari, 20.00 uur, boekhandel Maximus Bergse Dorpsstraat. Jaarlijkse *Van den Hoonaardlezing*: Marius Heijen over Willem van Hildegaersberch (circa 1350 - circa 1408), groot dichter en sprookjespreker uit Hillegersberg. Toegang gratis, aanmelding gewenst via info@maximushillegersberg.nl.
- Dinsdag 5 februari, Oranjekerk, 10.00 uur, culturele ochtend. Lezing over de Joodse onderduikers op de orgelzolder van de Breepleinkerker door Anja Matse.
- Dinsdag 9 februari, Oranjekerk, 10.00 uur, muzikale ochtend, live muziek met kopje koffie.
- Dinsdag 19 februari, 20.00 uur. Vergadering Gebiedscommissie Hillegersberg-Schiebroek.
- Dinsdag 5 Maart, Oranjekerk, 10.00 uur, culturele ochtend. Lezing van de stichting ambulancewens door de heer K. Veldboer.
- Wijkwinkel, Antony Duyklaan 9, open van dinsdag tot en met donderdag van 9.30 uur tot 12.00 uur. Bewoners van het Kleiwegkwartier zonder computer, die voor een aanvraag of iets dergelijks een computer nodig hebben, kunnen zich wenden tot de wijkwinkel bij voorkeur op dinsdag en donderdag.

Zoekplaatje

Voor het nieuwe Zoekplaatje kozen we dit keer een foto uit de oertijd van de fotografie. Hij komt uit de (rijke) collectie van de historische commissie van onze collega's van Terbregge's Belang, de bewonersorganisatie van één van onze burens.

De drie vragen zijn: Waar is deze foto genomen, wat is erop te zien en van wanneer dateert hij? Oplossingen zoals altijd per mail naar buurtkrantbok@gmail.com of in de brievenbus van de BOK aan de Antony Duyklaan 9.

Dan nu over naar de oplossing van het vorige zoekplaatje. Er kwamen vijf inzendingen binnen. Drie vaste inzenders, één bijna vaste en een nieuwe (enthousiaste) inzender. Dat was Christel van Hees, die schreef: 'Voor de eerste keer reageer ik op het zoekplaatje. Ik woon sinds een jaar in het Kleiwegkwartier en ken nog niet alle hoekjes en plekjes maar dit wel. De locatie is de Kootsekade, we kijken op een zijde van de tramremise. Het hoekpand tegenover de ingang van de remise met de schuin gesneden hoek met trapvormig metselwerk, staat er nog op de hoek van de Kootsekade en de Willem van Hillegeersbergstraat. Erin is nu een massagesalon gevestigd. De gevel van de remise aan de Willem van Hillegeersbergstraat loopt rond: heel bijzonder. De remise is vanaf 1923 tot 2007 in gebruik geweest door de RET en sinds 2010 door Stichting RoMeO. Langs de lange zijde van de remise, waar we naar kijken, staan tegenwoordig bomen (nog niet zo dik) en veel geparkeerde auto's. Richting Rotte is een speelplaats. Ook is op deze gevel een gedenkplaat aangebracht. Het is een monument

ter nagedachtenis aan de grote razzia van Rotterdam op 10 en 11 november 1944, er werden 54.000 Rotterdammers opgepakt en bijeengedreven en daarna als dwangarbeider naar Duitsland weggevoerd.' Christel voegde drie actuele foto's bij haar inzending, die stoppen we in ons archief, misschien voor gebruik later. Jan Bogaarts, onze bijna vaste inzender uit Terbregge, memoreert ook de gedenkplaque. Hij attendeert op nog een gedenkplaque aan de andere kant aan het eind van de straat. Vaste inzender mevrouw Van Boven benoemt eveneens

de razzia, verder schrijft ze over het 'oude trammetje met een voor- en een achterbalcon.' Ook weet ze dat in het winkelpand op de hoek ooit was gevestigd een tweedehands kledingzaakje met de naam Salix, de Latijnse naam voor wilg, als verwijzing naar de naam van de eigenares.

De andere vaste inzenders Stef Stolk en Bouke Savert concentreren zich op de tram. Stef Stolk schrijft over RET-motorwagen nummer 88 bij het kopeindpunt aan de Kootsekade. 'Deze twee-assige motorwagen van lijn 23 onderhield de dienst tussen de Kootsekade en Station Maas. Deze lijn bestond vanaf maart 1930 en werd opgeheven op 1 juli 1936. Motorwagen 88 is er een uit de serie 71-90 en werd in 1906 geleverd door de Belgische firma Energie.' Bouke Savert, die ook weer de actuele foto leverde (daarvoor dank) verontschuldigt zich voor zijn ontbreken de vorige keer, reden om er deze keer vlotter bij te zijn. Ook hij schrijft over een oude twee-asser. Hij constateert dat dit opstelspoor in de loop der jaren is verdwenen en dat dit vanaf 1930 het beginpunt was van lijn 23 van de Kootsekade naar Station Maas aan de Oosterkade. Na 1934 was het eindpunt het Van Hogendorpplein. De oude haltepaal (Vaste Halte) is nog in tact. De tramwagen is een drieraam met zwenkbeugel van de serie 71-126 en had 88 pk.

Dan de datering. Christel van Hees meent tussen 1930 en 1936 aan de hand van de informatie die ze op internet heeft gevonden, maar zoals meestal is Stef Stolk de beste detective. Hij schrijft: 'Deze motorwagens werden in 1933 buiten dienst gesteld. Een en ander houdt in dat de foto in het tijdvak 1930 tot 1933 moet zijn gemaakt.' Geen speld tussen te krijgen.

Bij de loting voor de cadeaubon kwam Christel van Hees als winnaar uit de bus. Ze kan hem ophalen in de wijkwinkel.

Geschiedenis Sunrise limonadefabriek vereeuwigd

Reclamevloeiblad

En voor mij een fles Sunrise is de titel van het boek over de limonadefabriek Sunrise, dat in december 2018 uitkwam en toen werd gepresenteerd door auteur Marcel Hendriks in boekhandel Maximus. Het boek is in zekere zin een vervolg op het in 2017 verschenen Bouwers & Bottelaars van Jan Cees van Duin. Dat boek richtte zich op de drie generaties van de familie Hendriks, die als vroege project-ontwikkelaars een groot aantal straten in Hillegeersberg en Schiebroek hebben gebouwd. Hun activiteiten als limonadefabrikant kregen minder aandacht. Het nu verschenen boek richt zich daar alleen op.

In de jaren twintig van de vorige eeuw kwam 'priklimonade' op de markt. Een koolzuurhoudende en alcoholvrije drank in allerlei smaken. Zoals dat in die jaren gebruikelijk was werden producten veelal dicht in de buurt van de consument gemaakt. In Hillegeersberg stond natuurlijk, langs de Rotte, de limonadefabriek van Josiah Russell.

Eind jaren dertig kwam de limonadefabriek Sunrise naar Hillegeersberg. De familie Hendriks was gestart aan de Soetendaalseweg, verhuisde in 1938 naar Oud-Hillegeersberg, een binnenterrein bereikbaar via de Adriaen van der Doeslaan. In 1957 volgde de verhuizing naar de Weegbreestaat in Schiebroek op het industrieterrein dichtbij de huidige

randstadradial. Tot 1978 produceerde die fabriek. Toen constateerde Hendriks dat hij de slag met Raak, Sprite, Fanta, 7-Up, etc had verloren. In 2011 kocht de familie Hendriks het pand terug, renoveerde het en verhuurt het nu in kleinere units.

Het wel en wee van de limonadefabriek wordt beschreven in zestien thema's. Belangrijkste thema's zijn de geschiedenis, de verschillende smaken aan limonade, de vestigingen, het transport door de jaren heen, de bedrijfshygiëne en de ontwikkeling van stenen kruikje tot moderne glazen fles. Maar ook de Exota-affaire, waarbij in het Vara tv-programma De Ombudsman Marcel van Dam een ontplofende Exotalimonadefles in beeld bracht, komt aan de orde. Ook bij Sunrise kwamen schadeclaims binnen van klanten wier Sunrise-fles was ontploft vlak naast de nieuwe dure stereotoren of de juist nieuwe vloerbedekking had geruïneerd.

Auteur Marcel Hendriks (1962) is de jongste zoon van de laatste directeur van de 'Sunrise limonadefabriek' en achterkleinzoon van grondlegger Johannes Hendriks sr. Hij beschrijft het allemaal op een vlotte wijze. De anekdotes zijn hier en daar erg komisch en beeldend beschreven. De tekst wordt ondersteund door prachtige zwart wit foto's en andere fullcolour illustraties. Ook het buitenwerk van het boek is een waarlijk kunstwerk: de limonadefles

met sinaasappel vruchtenlimonade ligt als het ware op de kaft. Klaar om gepakt en gedronken te worden.

De familie Hendriks heeft het ondernemen binnen de familie nog niet afgeleerd: Marcel heeft hulp gekregen van zijn broer Jan. Hij bewerkte het archiefmateriaal en heeft een aandeel in de fotografie. Een jonger familielid Niels heeft een belangrijk aandeel gehad in de vormgeving.

Het boek is uitgegeven door Hendriks-agency. De prijs is 24,95, verkrijgbaar onder anderen bij boekhandel Maximus in de Bergse Dorpsstraat en boekhandel Coelers op de Peppelweg.

Cover van het boek

Oproep Neparofa

U kunt contact met mij opnemen via: neparofa@ziggo.nl

In het pand aan de Kleiweg waar nu de Action is gevestigd, zat voor de Tweede Wereldoorlog de 'Industriële Handelsmaatschappij N.V.'. Dat zou heel goed NEPAROFA geweest kunnen zijn. De heer Hans Stapels werkte bij de firma Cats-Neparofa. Deze bedrijven gingen na de Tweede Wereldoorlog samen. De heer Stapels gaat de geschiedenis van beide bedrijven beschrijven. Hij stuurde ons de volgende oproep:

Graag zou ik in contact willen komen met mensen die mij iets kunnen vertellen over de firma's Cats Papier en Neparofa, of uit de tijd dat ze als Cats Neparofa door het leven gingen. Ik ben erg geïnteresseerd in foto's en verhalen uit die tijd. Ook zou ik graag willen weten welke artikelen in de beginjaren werden geproduceerd en hoe de samensmelting van Cats en Neparofa is gegaan. Kortom: ik ben geïnteresseerd in alles wat u over deze onderneming(en) kunt vertellen.

Ingrijpende en langdurige werkzaamheden kruispunt Kleiweg-Rozenlaan-Uitweg

Panoramafoto van het kruispunt Rozenlaan-Kleiweg-Uitweg. (foto: Theo Joosten)

Het Kleiwegkwartier staat aan de vooravond van ingrijpende werkzaamheden op het kruispunt Kleiweg/Uitweg/Rozenlaan en het verlengde van de Uitweg, de Ringdijk. De werkzaamheden beginnen in augustus van dit jaar en duren tot en met februari 2021 (!). Dat wil zeggen anderhalf jaar. Het werk is in vijf fasen onderverdeeld, daarover verderop meer.

Deze werkzaamheden hebben een lange voorgeschiedenis. In 2013 schreef deze Buurkrant al regelmatig over dit kruispunt, het enige in het Kleiwegkwartier met verkeerslichten. Aanleiding was dat de toen nog bestaande deelgemeente had beloofd de verkeersveiligheid te verbeteren. Vooral fietsers op de Kleiweg in westelijke richting moeten halsbrekende toeren uithalen, omdat er bij de stoplichten voor de Schiebroekse Apotheek geen opstelstrook is voor hen. Na de opheffing van de deelgemeente in maart 2014, leken ook alle plannen van de deelgemeente in het niets te zijn verdwenen. In het eerste nummer van de jaargang 2017 kondigde deze Buurkrant dan ook aan dat de plannen waren verschoven naar 2019. Nu is het dan zover.

Laten we eerst even nader omschrijven om welk gebied het gaat. Het gaat om de Kleiweg tussen de Topaasstraat/Begoniastraat en de Elisabethlaan. Verder het stukje Rozenlaan tot aan de Margrietstraat, de gehele Uitweg en de Ringdijk tot aan de T-kruising met de Melanchthonweg en de verkeerslichten. Wat gaat er allemaal worden gedaan? Globaal gesproken vallen de werkzaamheden in twee onderdelen uiteen. In de eerste plaats het werk aan het kruispunt en in de tweede plaats het werk aan de Ringdijk. Het gaat dan om het gedeelte tussen de Uitweg en de Melanchthonweg. Dat heeft nu een breedte van negen meter, een breedte die dateert uit de tijd, dat er nog fietsverkeer daar was. Inmiddels gebruiken de fietsers in beide richtingen het ruime losliggende fietspad. De breedte van dat stukje Ringdijk gaat naar zeven meter en de klinkerbestrating wordt vervangen door asfalt.

Terug naar het kruispunt. We verdelen het onder in het bovengrondse deel en het ondergrondse. Wat gaat er bovengronds gebeuren? De tramrails is versleten en wordt vervangen. Ook het asfalt vertoont veel gebreken en wordt gelijk mee opgeknapt. De tram- en bushaltes worden gecombineerd op de plaats van de huidige bushaltes. Vanaf 2020 geldt er een wettelijke verplichting om alle bus- en tramhaltes gelijkvloers aan te leggen. De tramhalte bij de Schiebroekse apotheek kan daardoor komen te vervallen, waardoor er ruimte komt op het kruispunt. De positie van de fietsers wordt verbeterd. Op dit moment stoppen aan beide zijden de fietsstroken op de Kleiweg voor het kruispunt. In de nieuwe situatie worden ze doorgetrokken over het kruispunt en krijgen ze zo een aansluiting met de fietspaden op de Uitweg en de Rozenlaan. Op de Kleiweg nabij de schoenmakerij heeft

dat tot gevolg, dat het rechtdoorgaande autoverkeer zich moet opstellen op de tramrails. Het verkeersbord, dat autobus lijndiensten linksaf mogen slaan komt te vervallen. Voor de RET-bussen zorgde dat voor verwarring, omdat uitrukkende autobussen geen lijndiensten zijn.

Dan de regeling van de verkeerslichten. Er komen drie fasen. In de eerste fase kan het verkeer van de Uitweg linksaf slaan de Kleiweg op, kan het verkeer van de Rozenlaan linksaf de Kleiweg op en - dat is nieuw - kan het verkeer op de Kleiweg voor de deur van de apotheek rechtsaf de Uitweg op. Daar komt een aparte opstelstrook voor het rechtsafslaande verkeer. De andere opstelstrook is voor doorgaand en linksafslaand verkeer. De tweede fase bedient het rechtdoorgaande fiets- en autoverkeer op de Rozenlaan en de Uitweg. En de derde fase is voor het rechtdoorgaande fiets- en autoverkeer op de Kleiweg. Voor de apotheek komt er een aparte opstelstrook voor fietsers.

Een andere wijziging aan het kruispunt is, dat het trottoir op de Kleiweg tussen de schoenmakerij op de hoek met de Begoniastraat en de Rozenlaan dezelfde breedte gaat krijgen. Nu wordt dat trottoir richting Rozenlaan smaller.

Een ander belangrijke vernadering is dat aan beide kanten op de Kleiweg de tramrails ook gaat gelden als opstelbaan voor het rechtdoorgaande autoverkeer.

Over naar het ondergrondse deel. De riolering op het kruispunt wordt vervangen en er komt een zogenaamde drainage-infiltratieleiding, die wordt aangesloten op het oppervlaktewater van de Erasmussingel. Ook worden kabels en leidingen vernieuwd. Maar de details van die werkzaamheden zijn nog niet bekend.

Zoals eerder beschreven kent het werk vijf fasen. Om maar met de deur in huis te vallen, de tram rijdt niet in de eerste en tweede fase. De eerste fase duurt zes weken, de tweede zes en een halve maand. Dus van augustus 2019 tot en met maart 2020 rijdt er geen tram op de Kleiweg. Lijn 8 krijgt een tijdelijk eindpunt aan de Molenlaan, reizigers voor lijn 8 moeten dus naar de halte op de Straatweg lopen of de metro of tram 25 op de Melanchthonweg nemen.

Gedurende het werk aan de Kleiweg, dat zijn de fasen één, twee en drie geldt er éénrichtingsverkeer (!) op de Kleiweg nabij het Bergpolderplein. Het gaat om de periode augustus 2019 tot en met augustus 2020. Gedurende deze hele periode is er alleen éénrichtingsverkeer mogelijk vanaf de kant van de

Straatweg. In de eerste en derde fase is de Rozenlaan afgesloten, dat wil dus zeggen in augustus en september 2019 en van april tot en met augustus 2020. In de tweede fase van medio september tot en met maart 2020 is de Uitweg afgesloten.

En om het nog even volledig te maken: in de eerste en derde fase is de zuidelijke rijbaan van de Kleiweg afgesloten. Wat is de zuidelijke rijbaan? Dat is de rijbaan die vlak langs het transformatorhuisje op het Bergpolderplein loopt. In de tweede fase is de noordelijke rijbaan afgesloten.

Bij de start van de derde fase met een looptijd van vijf maanden en duurt van april tot en met augustus 2020 worden tijdelijke haltes aangebracht. Nadat het werk op het kruispunt is afgerond komt in fase 4 de Uitweg aan de beurt, die wordt half-om-half afgesloten. Fase 4 loopt van september tot en met november 2020. En tijdens fase 5, de laatste fase, die loopt van december 2020 tot en met februari 2021 wordt de Ringdijk onder handen genomen. Het Shell-benzinestation blijft zowel in de fase 4 als in de fase 5 altijd bereikbaar.

Chris Mast

Ondernemers verontrust over lange duur werkzaamheden

De Ondernemersvereniging van het Kleiwegkwartier ziet de bui al hangen. Voorzitter Angelique de Wolf ziet de noodzaak van de werkzaamheden in, maar is verontrust over twee aspecten. Het eerste is de onduidelijkheid over de bevoorrading van de winkels tijdens de werkzaamheden en het tweede aspect is de lange duur. Als het aan haar ligt, dan zou het werk wel wat sneller mogen.

Riolvernieuwing de vierde van vijf

De riolvernieuwing en het leggen van een drainage/infiltratieleiding op het kruispunt is in het Kleiwegkwartier het vierde project. Gestart werd in 2015 met de Bloemenbuurt Oost, daarna kwam in 2016 de Bloemenbuurt West aan de beurt, vervolgens begin 2017 de Rozenlaan zelf en nu dus het kruispunt en de Uitweg.

Er komt ook nog een fase 5 en dat is de vernieuwing van de riolering in het Statenlaankwartier. Logischerwijs kan dat project niet starten voordat dit project is afgerond en dat is volgens de planning februari 2021. Evenwel in alle documentatie is aangegeven, dat omdat de details van de aanleg van de kabels en leidingen nog niet bekend is, er ten aanzien van de planning een voorbehoud moet worden gemaakt.

Ooit waren er plannen voor een tramlijn naar Schiebroek via het Rozenlaanviaduct en de Uitweg, om de overvolle buslijn 45 te vervangen. Uiteindelijk besloot de gemeenteraad dat Schiebroek het meest was gediend met een tramviaduct in het verlengde van de Schieweg. Tramlijn 5 ging in januari 1969 naar Schiebroek rijden. Sinds er in 2006 een halte Melanchthonweg is gekomen is de lijn, die tegenwoordig 25 heet, ook bereikbaar voor een deel van de Kleiwegkwartier-bewoners.

Eind januari wordt er op initiatief van een aantal bewoners aandacht besteed aan vijftig jaar tram in Schiebroek. Onder meer met een tentoonstelling in de bibliotheek op de Peppelweg. Op zaterdag 26 januari tussen 11.00 en 16.00 uur laat Stichting RoMeO de oude tijden herleven met gratis toegankelijke ritten door Schiebroek met een bus uit 1967 en een tram uit 1968.

Meer informatie: www.stichtingromeo.nl

Met lijn 5
SNEL in het stadscentrum!

Wervingsfolder uit 1969.

Wethouder wacht op nieuw advies gebiedscommissie betaald parkeren

Parkeerdruk in het Kleiwegkwartier (foto: Theo Joosten)

De beslissing over het wel of niet invoeren van betaald parkeren in het Kleiwegkwartier is opnieuw uitgesteld. De nieuw aangetreden wethouder Mobiliteit Judith Bokhove (GroenLinks) neemt de beslissing na een nieuw advies van de eveneens nieuwe gebiedscommissie Hillegersberg-Schiebroek. Dat is de uitkomst van een gesprek, dat een delegatie van de gebiedscommissie bestaande uit voorzitter Jan Pierweijer en Jiska Schimmelpennink eind november met de wethouder voerde. Een en ander zou worden bevestigd in een brief van de wethouder. Nog niet bekend is, wanneer de gebiedscommissie denkt het nieuwe advies te formuleren en of en hoe bewoners uit het Kleiwegkwartier worden betrokken bij het formuleren van het nieuwe advies.

Nog even terug naar de voorgeschiedenis. Begin 2016 klaagden veertig bewoners van de Ceintuurbaan tussen de Straatweg en de Rotte over hun parkeermood bij de gemeente Rotterdam. Initiatiefnemer was Mark Vondenhoff. In april 2016 volgden de bewoners van het Villapark, die het AD/RD als medium van hun ongenoegen kozen. Ook had de Bewonersvereniging van het Statenlaankwartier een enquête onder zijn leden gehouden. De bewoners van de Ceintuurbaan en het Villapark vroegen bij de gemeente aandacht te besteden aan de gevolgen voor het Kleiwegkwartier van de invoering van de milieuzone. De gemeente beloofde de parkeerdruk te zullen meten via het doen van parkeertellingen en onderzoek te doen naar de gevolgen van de invoering van de milieuzone. De parkeertellingen in tien zogenaamde CBS-buurtten vond plaats in februari 2016 op drie verschillende tijdstippen: overdags door de week, in de nacht en in het weekeinde. Het onderzoek naar de effecten van de

invoering van de milieuzone vond plaats in oktober 2016.

Beide onderzoeken leiden tot het houden van een zogenaamd draagvlak onderzoek onder de bewoners. De gebiedscommissie adviseerde daartoe in zijn vergadering dinsdag 21 februari 2017. Op 22 augustus 2017 kregen alle bewoners van het (uitgebreide) Kleiwegkwartier post van de toenmalige wethouder Mobiliteit Pex Langenberg (D66). Er was drie weken tijd om te reageren. Aangekondigd was, dat het rapport met de resultaten en de analyse van het draagvlakonderzoek op 15 oktober zou verschijnen. Maar het werd twee maanden later. Het resultaat was dat 35 procent van de bewoners voor de invoering van betaald parkeren was, 58 procent tegen en zeven procent had geen mening. De respons bedroeg 53 procent.

Ook de gebiedscommissie diende volgens de geldende gemeentelijke procedure advies te geven over de

invoering van betaald parkeren. Dat gebeurde in de vergadering van 23 januari 2018. Met zeven tegen vier stemmen (twee leden waren afwezig) sprak de commissie zich uit voor de invoering van betaald parkeren. De meerderheid van de commissie negeerde het advies van een werkgroep van vier leden, die bij de gemeente wilde pleiten voor een proef met een blauwe parkeerzone nabij de Ceintuurbaan om de betaald parkeren ontwijkers uit Noord te dwarsbomen. De werkgroep was zich bewust van de achilleshiel van dit voorstel, toen het had geformuleerd, dat het besefte dat dit voorstel niet paste binnen het huidige parkeerbeleid. Inmiddels was wethouder Pex Langenberg afgetreden vanwege de vertraging, die de opening van de metrolijn naar Hoek van Holland, ondervond. De portefeuille van Langenberg werd overgenomen door Robert Simons van Leefbaar Rotterdam, die besloot de kwestie door te schuiven naar het nieuwe college.

Reserve-bezorgers gevraagd

Dat de *Buurtkrant* zeven keer per jaar in alle brievenbussen van het Kleiwegkwartier beland, komt door een groep van ongeveer 25 bezorgers, die ieder een wijk van het Kleiwegkwartier voor hun rekening nemen. Maar die vrijwilligers zijn ook wel eens een keer verhinderd en daarom zoeken we reserve-bezorgers. Dat zijn mensen, die incidenteel kunnen inspringen bij het bezorgen van de *Buurtkrant*. Vrijwilliger zijn bij de Bewonersorganisatie Kleiwegkwartier (BOK) heeft tal van voordelen en het vergt niet veel tijd.

Aanmelding via buurtkrantbok@gmail.com of via een briefje in de bus op de Antony Duyklaan 9.

Koningsdag 2019

De eerste aanvragen voor een kraam op de koningsmarkt, dit jaar op zaterdag 27 april, zijn al weer binnen. Zo gaat het elk jaar. Evenwel de aanmelding is nog niet geopend. Iedereen, die een kraam wil, kan het beste de volgende *Buurtkrant* in de gaten houden. Die verschijnt op vrijdag 8 maart. Daarin wordt vermeld op welke dagen en op welke tijdstip er kan worden ingeschreven voor een kraam.

Sportschool in pand Eef & Huub

Er komt een sportschool in het pand aan de Ceintuurbaan waar autodealer Eef & Huub tot drie jaar geleden hun domicilie hadden. Dat blijkt uit een publicatie waarin de omgevingsvergunning is verleend. In de voormalige werkplaats komen 45 parkeerplaatsen, die zijn uiteraard bedoeld voor bezoekers van de sportschool.

In de vorige *Buurtkrant* maakten we melding van de plannen om op het parkeerterrein van Eef & Huub woningen te realiseren.

GRATIS WAARDEBEPALING

De huizenprijzen zijn hard gestegen...
Bent u benieuwd wat uw huis waard is?

010- 218 02 80 | info@woonvisie.nl

f voor ons nieuwste woningaanbod!

ANDRÉ'S TAPIJTHUIS

Kleiweg 26N, 3051 GR Rotterdam ♦ telefoon 010 4223095 ♦ www.andrestapijthuis.nl ♦ andrestapijthuis@live.nl

Het vertrouwde adres voor tapijt, vinyl, marmoleum, pvc en raamdecoratie
Zeer uitgebreide collectie gordijnstoffen, vouwgordijnen, plisse, duette rolgordijnen, jaloezieën enz.
Groot assortiment tapijt, vinyl, tapijten van bekende merken o.a. Desso, Parade, Bonaparte, Interfloor, Tretford, Novilon etc.

Uw trap vakkundig door eigen stoffeerdere gelegd met een PROJECTTAPIJT. Keuze uit 32 kleuren + 7 jr. garantie

v.a. € 249,00

we ♥ bikes bij Janus

Rijwielstalling
In de Smaragdstraat is een rijwielstalling beschikbaar voor bewoners uit de Edelstenenbuurt. Iedereen uit het Kleiwegkwartier die zijn fiets optimaal in goede conditie wil houden kan deze laten repareren.

Wilt u meer weten over deze aanwinst in de wijk neem dan contact op met Janus Somers, telefoon 0655831908

we love Bikes bij Janus
Smaragdstraat 21 - 3051 VP - Rotterdam

Corry's Dierenwinkel
Bergpolderplein 2-3
3051 GA Rotterdam
Telefoon: 010 4611295

Openingstijden:
ma. t/m do. 9.00 tot 18.00
vr. van 9.00 tot 21.00, zat. 9.00 tot 17.00

tevens kunt u bij ons terecht voor het trimmen van uw hond

VAN SUEREN
BELASTING EN ADVIES

Uw register-accountant als persoonlijk adviseur

010 422 97 32 info@vansoeren.nl

Basis Zdrave

Praktijk voor
Fysiotherapie Mw.P.N.Leone
Fysiotherapie / McKenzie Therapie
Oedeem Therapie / Lymfedrainage
Medische Fitness Training

Begoniastraat 6, 3051 LC Rotterdam,
010 - 418 07 58

Zie ook onze website
www.bzfysiotherapie.nl

Geen wachtlijst, meestal geen verwijfsbrief nodig, contracten met de grotere zorgverzekeraars.

Colofon BOK

Bestuur
Fabian Lionaar (voorzitter),
John Hokke (secretaris-penningmeester) en
Chris Mast (Buurtkrant).

Kantoor, wijkwinkel en redactie
Antony Duyklaan 9, 3051 HA Rotterdam,
tel 422 44 45, info@bokrotterdam.nl
Wijkwinkel open van dinsdag tot en met
donderdag van 9.30-12.00 uur.

Redactie
Ciska Evers, Petra Houmes, Theo Joosten (beeld),
Coco Kossmann, John Krijgsman, Chris Mast
(leiding en eindredactie, 06-4354 7060), Xandra
Savelkouls. Medewerker: Marjolein Tan.

buurtkrantbok@gmail.com,
www.bokrotterdam.nl,
twitter.com/BOKrotterdam

Op artikelen uit de *Buurtkrant* rust copyright, het overnemen is niet toegestaan.

Losse exemplaren bij Albert Heijn, Primera en Opticien Dorssen.

De eerstvolgende krant verschijnt op vrijdag 8 maart, daarna op vrijdag 19 april, vrijdag 21 juni en vervolgens in september, oktober en december 2019.

Oplage: 5000
Opmaak: Cynthia Boshart
Druk: Goos Reclamemakers,
Ouderkerk aan den IJssel